

Compost

Zelfgemaakte compost ruikt heerlijk naar bosgrond, ziet bijna zwart als bosgrond, is goed verteerd en zit werkelijk stampvol met wormen, kevertjes, spinnetjes, enz.

Wat is nu het grote voordeel van compost ten opzichte van andere grondverbeteraars?

Het verbetert de structuur van de grond, verhoogt het humusgehalte en levert ook nog wat voedingsstoffen voor planten en gewassen. Bovendien is het grote voordeel van compost dat het gratis is. Je gebruikt er je eigen groenafval voor.

Compost is trouwens bedoeld als basisbemesting. Voor wortelgewassen en peulgewassen (die allebei weinig bemesting nodig hebben) is het voldoende voor een heel seizoen. Voor de andere gewassen (bij koolgewassen en bladgewassen zelfs zeer noodzakelijk) kun je best bijmesten en zeker voor de meer voedingsbehoeftige groenten zoals prei, kool, andijvie, etc.

Het enige dat je nodig hebt voor eigen compost zijn twee compostbakken en wat ruimte natuurlijk. In bak 1 komt alle verse en nieuwe afval, in de tweede ligt de oude compost te “rijpen” of de “omgezette” hoop verder te composteren.

Belangrijk daarbij is dat de bak luchtgaten bevat, zonder lucht is compost maken niet mogelijk!!!

De voorste planken van de compostbakken worden los tussen de palen geschoven. Met als doel dat je een deel van de voorkant weg kunt halen, bijvoorbeeld om een grote hoeveelheid compost toe te voegen of om juist compost weg te halen.

Het materiaal

In principe komen alle in de natuur aanwezige organische materialen in aanmerking.

Op de volkstuin sluit je daarvan uit:

- Aardappelschillen/loof/knollen
- tomatenloof
- aspergeloof
- alle groenafval die duidelijk besmet zijn met schimmels of ziekten

Deze materialen kunnen ziekten/schimmels als bijvoorbeeld phytophthora in de compost brengen.

Maar verder is welkom:

- gazonmaaisel
- kruidachtige planten
- groen keukenafval
- stro
- stalmest
- gras

- hooi
- en verder alle tuinafval (stengels, blad, stelen, vruchten, takken, etc.)

Onkruid kan ook goed gecomposteerd worden maar als de temperatuur in de compost niet hoog genoeg wordt, zullen mogelijks aanwezige onkruidzaden gewoon kiemkrachtig blijven en voor extra werk (wieden) zorgen in het voorjaar. Wiedt dus tijdig en regelmatig de tuin.

Het materiaal kun je onderverdelen in groen en bruin materiaal: je hebt beiden nodig om goede compost te maken.

Bruin materiaal is:

- houtsnippers
- stro
- dode bladeren en takken.

Groen materiaal is:

- vers tuin- en keukenafval
- mest
- gras

Stalmest bevat beide: stro (= bruin) en mest (= groen).

In het groene afval zit relatief veel stikstof, in het bruine afval zit relatief veel koolstof.

Oftewel; het groene materiaal levert de voedingsstoffen, en het bruine materiaal levert de structuur. Let wel op dat het bruine afval niet te grof is, anders duurt het te lang voor het afbreekt (dus takken in kleinere stukken knippen).

En let op dat je groen afval niet teveel bij elkaar gooit (een grote hoop gras gaat rotten in plaats van composteren). Het is de kunst een evenwichtige balans tussen deze twee materiaalsoorten te verkrijgen.

Koolstof/stikstofverhouding

Compost maken doen we zelf niet, micro-organismen doen het voor ons. Zij moeten eten (logisch toch?). Hun voedsel bestaat uit koolstof (C) en stikstof (N).

Zorg dat de onderkant van de composthoop open is, dus in verbinding staat met de aarde (waar moeten anders de eerste beestjes vandaan komen?).

Onderin de composthoop moet je een verhouding hebben van ongeveer 25 delen bruin materiaal (= C) op 1 deel groen materiaal (= N). Dus eigenlijk betekent dit dat je onderin de hoop vooral kleine takken en wat stro gooit. Zo komt er lucht in het onderste deel van de hoop. Daarop ga je de hoop opbouwen. Je kunt lagen aanbrengen, maar beter is nog om de soorten materiaal direct te mengen. Als je in lagen werkt, probeer dan telkens ongeveer 20 centimeter van bruin materiaal met groen materiaal af te wisselen. Stalmest mag dus een dikkere laag zijn, omdat dit al een mengsel is van bruin (= stro) en groen (= mest) materiaal.

En let op: Koolstof heeft stikstof nodig om te verteren. Dus een deel van de voeding van je compost wordt door het bruine materiaal gebruikt om te composteren. Composteren geeft voeding maar neemt ook voeding. Daarom niets zo slecht als slechts halfverteerde compost te gebruiken.

Vermijdt deze fout:

Vele tuiniers strooien tussen alle planten houtsnippers. Om de planten een beetje droog te houden, zodat ze niet zouden rotten op de natte grond. En het houdt ook gelijk vocht vast onder de snippers. En bovendien houdt het ook nog onkruid tegen. Op zich allemaal prima en ook zeer aan te raden.

Na een tijdje moet het veldje wel eens vernieuwd worden (omdat veldjes nu eenmaal moeten vernieuwd worden). Meestal liggen er dan nog veel halfverteerde houtsnippers die je in de grond inwerkt of inspit .....Fout! Het jaar erop zal er weinig groeien, geen sla, geen bietje, niets. Wat blijkt; de halfverteerde houtsnippers moeten, om verder te verteren en te composteren stikstof uit de grond halen, omdat composteren/verteren nu eenmaal stikstof kost. Het gevolg is dus dat de houtsnippers mooie grond geworden zijn maar daardoor ook wel alle voeding uit de grond hebben laten verdwijnen.

Dus; laat compost vooral volledig verteren en uitwerken voor je het gebruikt, anders neemt ze de voeding op die in je grond zit! De compostering gaat ook nog eens veel langzamer in de volle grond dan op een hoop.

Ook belangrijk; vocht:

Bij een te hoog vochtgehalte komt er te weinig zuurstof in de hoop, waardoor de hoop koud blijft en dus niet composteert maar wel kan gaan rotten. Bij een te laag vochtgehalte valt de vertering stil.

Als het goed is komt er een klein beetje vocht uitdruppelen als je een hand compost fijnknijpt. Als de compost te droog is, kun je het eenvoudig wat opentrekken en water geven. Als de compost te nat is, zul je de hele hoop moeten omzetten (= ondersteboven keren) en daarbij bruin materiaal moeten tussenvoegen.

Sprookjes:

- Het aanbrengen van grond in de composthoop: blijkt ook geen goed idee; grond in de composthoop koelt de hoop af, remt de vertering en vermindert de luchtinbreng en de bemestingwaarde
- Of compoststarters (te koop in de winkel) de vertering bevordert blijkt nog nooit wetenschappelijk bewezen te zijn.

Het maken van compost duurt ongeveer 6 – 12 maanden. Alles is daarbij afhankelijk van de temperatuur:

De micro-organismen die de materialen omzetten in compost geven warmte af. Deze warmte stimuleert weer andere organismen zodat de vertering sneller verloopt.

Afhankelijk van de omstandigheden bereikt een composthoop na een aantal dagen een temperatuur van 45 tot 70 graden Celsius. Vooral stro en stalmest veroorzaken deze hogere temperaturen. In deze hoge temperatuurpiek worden vooral ziektekiemen en onkruidzaden gedood. Na een aantal dagen daalt de temperatuur naar 35 tot 55 graden Celsius. Bij deze temperatuur verloopt de vertering het snelst.

Naarmate de tijd vordert zakt de temperatuur steeds verder, de micro-organismen hebben hun werk gedaan en nu komen er ongewervelde dieren (zoals wormen) de hoop verder tot compost maken. Dit is het moment om de hoop om te zetten. Je draait als het ware de hoop om en bouwt daar bovenop weer verder (want de compost is ondertussen tot minder dan een kwart geslonken. Na het omzetten begint het proces opnieuw (omdat je extra zuurstof inbrengt), dus krijg je weer een temperatuurstijging, etc. Het lijkt veel werk, en heel eerlijk is het dat ook wel, maar

uiteindelijk zul je dan weer sneller compost maken en dus eerder over compost beschikken.

En hoe weet je dat onderin de bak zich al rijpe compost bevindt? door de gaten tussen de planken kun je heel goed zien dat wat vroeger groen en bruin afval is, daar al bijna zwarte compost is. Bovendien is de compostbak aan de achterkant en zijkanten dicht (planken met luchtgaten er tussen), aan de voorkant moet je zorgen dat je de planken weg kunt halen (ook om de compostbak leeg te kunnen scheppen).

Ziezo dit is wel het belangrijkste rond het maken van compost. Op deze manier heb je binnen een jaar je zelfgemaakte compost. Maar waarom zou je die nu willen hebben?

Eigenschappen compost:

- Rijpe compost onderdrukt bodemziekten
- Kwaliteit van biologisch bemeste groenten is hoger (minder nitraten) (om maar niet te spreken over smaak)
- Bevordert bodemleven en daardoor verbetert de structuur van de grond
- Je gebruikt eigen afval, is gratis en je maakt je eigen kringloop van stoffen waarvan je zelf weet wat er in zit (zonder bestrijdingsmiddelen, ziekten, etc.)
- Compost is tweeledig: het bevat én wat voedingsstoffen én het verbetert het humusgehalte van de grond (wat op onze zandgrond geen overbodige luxe is).

Bedenk daarbij wel dat elke plant weer een andere behoefte aan voedingsstoffen heeft en dus niet alle planten voldoende hebben aan compost, soms zul je moeten "bijmesten"!

Champost

Het lijkt een hele goeie zaak om champignonmest te gebruiken op de zandgrond van onze volkstuintjes.

Champost is voor zover we weten één van de betere bodemverbeteraars, vooral geschikt om **het organisch stofniveau op te krikken (humus)**.. Het heeft bovendien

een zuurverhogende waarde (kan dus ingebracht worden als vorm van bekalking).

Hier dient dus wel rekening mee te worden gehouden door onze tuiniers !

De NPK waarden zijn zeer laag, vandaar niet meer bruikbaar in de intensieve tuinbouw, maar net daarom ongevaarlijk binnen de mestbeperkingen van MAP 4, waar ook onze tuintjes dienen aan te voldoen.

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Champost>

*“Champost, beter bekend als **champignonmest**, wordt vaak verward met compost.*

*Nochtans zijn er grote verschillen merkbaar. In tegenstelling tot “echte compost” is champignonmest niet gemaakt op basis van uitsluitend plantaardige stoffen. Champignons worden namelijk gekweekt op paardenmest die samen met stro, gips en kippenmest gecomposteerd worden. Deze compost wordt geënt met champignonbroed en veertien dagen doorgroeit in een tunnel. Bij het afleveren bij een champignonkweker wordt de compost voorzien van een laagje dekaarde waarin champignonmycelium groeit en die als vochtbuffer dienst doet. De mest wordt dan na de oogst weer verkocht als champost. **De champignonmest is een erg basische stof** door de menging met kalk. Deze mest is dan ook te vermijden op gronden waar de pH reeds redelijk hoog is. Champost is onkruid- en ziektevrij door verhitting tot 70°C na de teelt van champignons. Champost is absoluut vrij van ziektekiemen, aaltjes en onkruidzaden. Champost is nagenoeg vrij van zware metalen (chemische middelen).*

Champost is een goede bodemverbeteraar door het hoge organisch stofgehalte.

Champost bevat per ton:

330 kg Drogestof
200 kg [Organische stof](#)
45 kg [Calcium](#) CaO
6 kg [Stikstof](#) N
4 kg [Fosfaat](#) P₂O₅
9 kg [Kalium](#) K₂O
2,5 kg [Magnesium](#) MgO “

Bij voldoende interesse kan champost centraal aangekocht worden door het bestuur van de volkstuinen !.

Stalmest

Telken jare eind oktober/begin november wordt stalmest centraal aangevoerd op de volkstuinen. De norm voor ophaling van mest door de volkstuinders is 2 kruiwagens per are (per 100 m²)!